

Lelylijn toetsen op brede welvaart? Prima. Maar bepaal eerst wat brede welvaart is

‘Meer brede welvaart’ vind ik een wezenlijk argument voor de Lelylijn. Zo niet het enige. Maar laten we dan eerst een ijkpunt voor bredere welvaart kiezen en hoe we die definiëren.

Opinie

Bert Westerink

Nadat zijn vrouw Agnes bij het oversteken op een zebraapad voor homo was uitgescholden („Ik ook al!” riep ze, vlak voor ze door een e-bike werd geschept), hinkte ze met het gips nog om haar enkel naar een make-laar. Ze was de Randstad beu.’

Aldus Adriaan van Dis in zijn recente roman *KliFi*. Het citaat kwam boven bij het lezen van het artikel *De Lelylijn: ontbrekende schakel voor meer brede welvaart* van Jouke van Dijk, hoogleraar Regionale Arbeidsmarktanalyse aan de Rijksuniversiteit Groningen. (Friesch Dagblad, 3 juni jl.)

‘Meer brede welvaart’ vind ik een wezenlijk argument voor de Lely-

lijn. Zo niet het enige. Toch opent Van Dijk met de Lelylijn als ‘oplossing voor het inkorten van de twee uur reisafstand naar Schiphol’. Vanuit de Randstad gezien lijkt dat nu al een niet bestaand probleem. Het geval wil dat ik mijn stad-Groninger huis in 2016 verkocht – via een briefje in de bus ‘Is uw huis te koop?’ – aan een Amsterdams stel. Hij werkt voor KLM. Afstand geen bezwaar. Hun eigen huis hielden ze bovendien aan. Als pied-à-terre en blijvende bron van inkomsten uit verhuur.

De komst van Randstedelingen is volgens makelaars in het Noorden inmiddels volop merkbaar. Met hun overwaarde-opbrengsten veroorzaken ze prijsopdrijving op de noordelijke woningmarkt.

Waarom die stroomversnelling?

Er is met andere woorden al jaren een influx in onze contreien. Een geleidelijke. Waarom zouden we dat in een stroomversnelling brengen? Door boven op de voorziene uitbreiding voor de eigen behoefte (100.000 woningen) er nog eens ‘220.000 aan te bieden’. Van Dijk antwoordt dat het de bevolkingsdruk in de Randstad ontlast, zorgt voor noordelijke bevolkingsgroei en dat het risico van krimp erdoor vermindert. ‘Die bevolkingstoename trekt bedrijven aan en je behoudt er hoger opgeleiden mee voor de regio’, aldus de hoogleraar.

Die stellingen zou ik graag onderbouwd zien. Wellicht kan dat door de gevolgen in beeld te brengen voor de regio’s die door Hogesnelheidslijn en Betuwelijn worden aangedaan? Het geschetste perspectief kan overigens abrupt worden doorkruist, zoals de recente kredietcrisis, brexit (enorm verhoogde druk van expats op de Amsterdamse woningmarkt) en coronapandemie (thuiswerken!) lieten zien.

Drachten - Heerenveen

Dat de spoorlijn bedrijven zal trek-

ken is niet te weerleggen. Het onbesproken punt is dat die net als Randstedelingen ook nu al komen. Pieter Tordoir, hoogleraar in de Ruimtelijke Economie aan de Universiteit van Amsterdam, is bijvoorbeeld laaiend enthousiast over de regio ‘Drachten-Heerenveen’. Floor Milikowski citeert hem in haar boek *Een klein land met verre uithoeken*. Onder meer het zuivel- en voedselcluster rondom FrieslandCampina en het Innovatiecluster met Philips voeden die onderscheidende regionale betekenis.

De Rijksuniversiteit Groningen sluit aan en komt naar Drachten met delen van de studie Mechanical engineering. Binne Visser, voorzitter van het Innovatiecluster Drachten, zei bij de lancering: „Door academische studenten naar Drachten te halen (...) ervaren zij dat je voor een interessante en uitdagende technische carrière gewoon in Noord-Nederland kunt blijven.”

Met andere woorden er gebeurt nu al veel. Ook zonder Lelylijn.

Definiëring en ijkpunten

Om draagvlak op te bouwen voor de aanleg van de lijn is het nodig dat de verwachte bredere welvaart verdergaand wordt uitgewerkt. Jouke van Dijk maakt een goed

De gewenste bevolkingsdichtheid kan afgezet tegen die in de Harz. Waar het leeg is, maar alleszins welvarend

begin door de vrees voor aantasting van rust en ruimte te ontzenuwen. Onderbouwd met cijfers laat hij zien dat de bevolkingsdichtheid naar een niveau gaat dat ‘nog steeds vier keer zo weinig is als in de Randstad’.

Terecht stelt Van Dijk dat we de discussie over de Lelylijn dus niet moeten voeren vanuit ‘bangpraterij dat het hier net zo vol wordt als in de Randstad’. Angst is sowieso geen goede raadgever.

Maatschappelijke discussie

Laat het maatschappelijk gesprek niet achterblijven bij de bestuurlijke discussie. Want welk ijkpunt kiezen we voor bredere welvaart en hoe definiëren we die? Gewenste bevolkingsdichtheid alhier kan immers worden afgezet tegen de Randstad, maar even goed tegen die in Noord-Frankrijk of de Harz. Waar het leeg is, maar alleszins welvarend.

Gedragdeskundigen doen hopelijk eveneens hun zegje. Want dat gedrag uit de roman van Van Dis, gaat dat over bij verplaatsing naar minder dichtbevolkte streken?

Bert Westerink is wethouder Smallingerland, onder andere voor de portefeuille Wonen. Hij schrijft op persoonlijke titel

Er is al jaren een geleidelijke influx in onze contreien. Waarom zouden we dat in een stroomversnelling brengen?

